INLEIDING

AKABE

BASISWERK OVER IN LEIDING STAAN BIJ AKABE

SCOUTS & GIDSEN VLAANDEREN

GEFIKST DOOR:
SCOUTS
&GIDSEN!
MEE MAKEN?
STRUCTUREN@SCOUTS
ENGIDSENVLAANDEREN.BE

COLOFON

REDACTIE
Ploeg Akabe: Wim Dioos, Robbert Jacobs, Ann De Meulemeester, Machteld De Ryck, Thomas Van Den Berge, Jolijn Neels, Anneleen Steurs, Hanne De Naegel, Wim Frederix, Linde Maes, Joppe Bosmans

TAALCORRECTIE EN EINDREDACTIE
Jozefien van Huffel

FOTOGRAFIE
Joke Van der Maelen, Floor Bruggeman, Nele Van De Catsye, Miet Lassuyt, Hannes Darquennes

VORMGEVING
Magnifik.be

DRUKKERIJ
Druk in de weer

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Anton Smagghe
Scouts en Gidsen Vlaanderen
vzw Wilrijkstraat 45
2140 Antwerpen

Tweede druk © 2017

Met steun van de Vlaamse overheid

www.scoutsengidsenvlaanderen.be

Scouting

Met vrienden ravotten in uniform, op tentenkamp gaan en een totem krijgen, draken verslaan en prinsessen redden. Dat is wat scouts en gidsen te bieden heeft aan kinderen en jongeren. En dat geldt net zo goed voor kinderen en jongeren met een beperking. De slogan 'Anders Kan Best' gaat op voor ongeveer elk aspect van scouting. Ook akabeleden kunnen aan de slag met technieken, elk op hun eigen manier, engageren zich naar gelang hun mogelijkheden, helpen elkaar bij een spel of bij het duwen van een rolstoel, voelen zich verbonden en delen een lach en een traan.
In dit takboekje willen we jullie een inkijk bieden in de leefwereld van Akabe. We hopen zowel nieuwe als ervaren (akabe)leiding te inspireren. Dit takboekje is een aanvulling bij In} Leiding, het basiswerk voor leiding van Scouts en Gidsen Vlaanderen.

Aka-aka-be!

INHOUD

1 LEEFWERELD 7

Akabe is... 9

Verschillende beperkingen 10

- Mentale beperking: 12
- Syndromen 13
- Fysieke beperking 15
- Visuele beperking 18
- Auditieve beperking 19
- ADHD 21
- Autismespectrumstoornis (ASS) 24

2 TAKWERKING 27

Takwerking bij Akabe 29

- Samen of apart? 29

Leden in leiding 33

- Leiding met een fysieke beperking 33
- Leiding met een mentale beperking 34
- De driehoekmethodiek 34
- Pro's en contra's op een rijtje 36

Beeldvorming 37

3 AKABE IN SCOUTING - THEMA'S BIJ AKABE 39

Aan de slag met internationaal 41
- Op buitenlands kamp 41
- Projecten 44
- Internationaal in eigen land 44

Aan de slag met zingeving 45
- Belofte bij akabe 45
- Totemisatie bij akabe 45

Aan de slag met vorming 47
- Akabeconvent 47
- Animator, trapper en gilwell 47
- Ploeg op aanvraag 48

Aan de slag met zeescouting 49

Aan de slag met diversiteit 50

Aan de slag met technieken 52
- Op tocht 53
- Vuur 54
- Pionieren 54

4 FAQ 55

Seksualiteit 57

Knuffelen 57

Tentenkamp 58

Scouting op maat 59

Leden- en leidingwerving 60
- Leden 60
- Leiding 61

Groepen zoeken 63

Medicatie 63

Epilepsie-aanval 64

Woede-uitbarsting 65

Voorzieningen 65

5 HULPLIJNEN 67

6 TREFWOORDENLIJST 71

LEEFWERELD

Akabegroepen organiseren activiteiten voor jongeren met een beperking. Wie de werking nog nooit aan de lijve ervoer, denkt daarbij misschien spontaan aan voorzichtige spelletjes, aan knutselmomenten en aan de verzorgende taken die er onvermijdelijk bij horen. In de eerste plaats is Akabe echter scouting. Kinderen en jongeren leren er om zelfstandig te zijn, om uitdagingen aan te gaan en daarbij persoonlijke drempels te overwinnen, om samen te werken en om er te zijn voor anderen.

De kern van de akabewerking is dat elk lid de kans krijgt om zijn of haar sterke kanten te leren kennen, om grenzen te verleggen en om gewoon zichzelf te zijn. Leden betuttelen hoort er niet bij, hen helpen om te groeien wel. Dat groeiproces begint echter bij het kennen en erkennen van ieders beperkingen, zowel door de leden zelf als door de leiding. Het volgende hoofdstuk gaat dan ook kort in op verschillende beperkingen.

AKABE IS ...

- Scouting
- Verkleden
- Op tocht gaan
- Dikke fun
- Een lach en een traan
- Tentenkamp
- Draken verslaan
- Een pintje drinken (voor de oudere leden)
- Kampvuur
- Rolstoelrace
- Gek doen
- Op en top vrijwilligerswerk
- Zo weinig mogelijk Down zijn
- Een totem krijgen
- Nieuwe vrienden maken
- Inclusie
- Anders Kan Best
- Elkaar helpen
- Breakdancen
- Een hudo graven
- ...

VERSCHILLENDE BEPERKINGEN

Sinds september zit er een nieuwe jongen in de klas. Hij heet Luka en zit in een rolstoel. Hij vertelde dat dat al een hele tijd zo is, want zijn benen heeft hij nooit kunnen bewegen. We dachten allemaal dat Luka een rare jongen zou zijn. Hij bleek echter best normaal. Als we in de klas zitten, zie je zelfs geen verschil.

En eigenlijk… Eigenlijk is Luka zelfs heel tof. Hij vult de hele pauze met moppen, veel beter dan de flauwe grappen van Matteo. Toen we een maquette moesten bouwen, bleek hij de handigste van de hele klas en had hij zelfs nog tijd om Sofie te helpen, die haar eigen maquette steeds zag scheefzakken.

Luka heeft voor mij en de rest van de klas eigenlijk geen handicap. Of, anders gezegd, we hebben er allemaal een. Matteo kan geen grappen vertellen. Sofie is onhandig. En ik heb een vreselijk ochtendhumeur . Wat is jouw beperking?

Kinderen en jongeren hebben allemaal op bepaalde momenten speciale aandacht nodig. Het onderstaand overzicht beschrijft de meest voorkomende beperkingen die jij ook in je groep kan tegenkomen. Vergeet echter niet dat elk kind anders is en dat kinderen met dezelfde beperking dus niet automatisch dezelfde noden hebben. Informeer daarom telkens bij de ouders of woonvoorziening naar de aandacht en zorg die de leden nodig hebben.

MENTALE BEPERKING

We spreken van een mentale beperking als iemand op intellectueel vlak beduidend minder goed functioneert dan gemiddeld. Concreet is dat wanneer het IQ van iemand lager ligt dan 70. Een dergelijk laag IQ gaat samen met aanpassingsproblemen in het dagelijks leven, allereerst op praktisch maar ook op sociaal vlak. Deze problemen komen tot uiting tijdens de ontwikkelingsfase van het kind. De oorzaak kan genetisch zijn maar ook afhankelijk van de context. Verwaarlozing door de omgeving kan immers ook aan de oorsprong liggen van een mentale beperking.

Mentale beperkingen komen voor in verschillende gradaties:

LICHT

Een lichte mentale beperking komt tot uiting na de kleuterleeftijd. Kinderen met een dergelijke beperking hebben een kleine achterstand op het vlak van de totale ontwikkeling en vooral van de taalontwikkeling. Ze kunnen wel logisch en abstract denken, maar doen dat trager dan gemiddeld en hebben meer uitleg en eventueel ondersteunende hulpmiddelen nodig om tot een goed resultaat te komen.

MATIG

Kinderen met een matige mentale beperking ontwikkelen spraak tot op een eerder beperkt niveau. Ze denken concreet en logisch en maken meestal moeilijk onderscheid tussen werkelijkheid en fantasie. Bepaalde leden met een dergelijke beperking herkennen de leid(st)ers bijvoorbeeld niet meer wanneer die verkleed zijn. Ze ontwikkelen echter wel vaak behoorlijke sociale en dagdagelijkse vaardigheden.

ERNSTIG

Bij kinderen met een ernstige mentale beperking is de spraak-ontwikkeling minimaal. Ze kunnen echter wel communiceren via bijvoorbeeld pictogrammen of SMOG, gesproken taal ondersteund met gebaren. Ze kunnen ook verbanden leggen tussen gebeurtenissen, maar putten geen kennis uit ervaringen uit het verleden. Ze leren met andere woorden weinig. Mits oefening en herhaling kunnen ze bepaalde eenvoudige vaardigheden, zoals zelfstandig eten, echter wel verwerven.

DIEP

Kinderen met een diepe mentale beperking nemen met hun zintuigen dingen waar, maar hebben weinig besef van de wereld rondom zich. Ze herkennen geen vertrouwde personen of situaties en zijn niet in staat om verbanden te leggen tussen gebeurtenissen. De spraakontwikkeling is beperkt tot het maken van geluiden. Vaak hebben deze kinderen een meervoudige beperking. Het is echter belangrijk om te weten dat zij wel basisemoties kunnen tonen en dat zij dus op die manier wel met je communiceren.

SYNDROMEN

Een syndroom is een ziektebeeld, een verzameling van allerlei steeds samen voorkomende symptomen. Een syndroom heeft niet altijd een duidelijke oorzaak. Verstandelijke beperkingen gaan vaak gepaard met bepaalde syndromen.

DOWNSYNDROOM: Het meest bekende syndroom is wellicht dat van Down. Mensen met dit syndroom hebben een extra chromosoom. Dat leidt tot een kenmerkende lichaamsbouw, met een bijkomende huidplooi in de nek, een grote tong en korte en brede handen met een dwarse plooi in de handpalm. Mensen met het Downsyndroom hebben doorgaans ook bepaalde gezondheidsproblemen.

➡ LEDEN MET EEN MENTALE BEPERKING IN JE TAK

Kinderen of jongeren met een mentale beperking ontwikkelen zich trager en anders dan gewone kinderen. Ze hebben meer moeite om bepaalde vaardigheden aan te leren en om te begrijpen wat er om hen heen gebeurt. Ze nemen de omgeving op een andere manier waar.

Sommigen leden met een mentale beperking zijn gevoelig aan prikkels. Alles wat ze horen, zien en ruiken ervaren ze als één grote chaos. Daardoor verliezen ze soms het overzicht. Ze kunnen erg druk doen of verliezen volledig de aandacht voor de speluitleg.

Vrij veel akabeleden hebben ook weinig tot geen besef van tijd. Ze weten niet wat 'morgen' of 'volgende week' betekent en dat veroorzaakt soms angst of onzekerheid. Bovendien zijn ze er lang niet allemaal sterk in om over die gevoelens te communiceren. Als leiding pas je je aanpak dan ook best aan aan elk individueel lid.

TIPS:

- Kies eerder voor doespelen dan voor denkspelen. Bij denkspelen werk je best met verschillende niveaus.
- Gebruik eenvoudige woorden en zinnen bij je speluitleg
- Maak de speluitleg concreet en visueel. Beeld de spelonderdelen bijvoorbeeld uit of gebruik pictogrammen. (www.sclera.be)
- Beperk het aantal spelregels.
- Verander de spelregels nooit snel of plots. Speel lang genoeg met een bepaalde spelregels en leg het spel stil als je ze wilt aanpassen.
- Durf desondanks zeker uitdagingen aan te gaan. Een opdracht of spelletje dat misloopt is geen groot probleem, zolang je daarna opnieuw een minder moeilijk spelonderdeel inlast. Zo is de volledige activiteit toch een succeservaring voor de leden.
- Houd vanaf de (jong)giverleeftijd nog sterker in het oog of je leden voldoende aansluiting vinden bij de groep, zowel wat interesses betreft als op emotioneel vlak.
- Sommige oudere leden voelen zich te oud om spelletjes mee te spelen, kleine taken of verantwoordelijkheden geven binnen je vergadering kan vaak helpen.

FYSIEKE BEPERKING

Fysieke beperkingen betreffen een of meerdere delen van het lichaam. Ze kunnen sterk verschillen, afhankelijk van hun aard en de ernst.

AANGEBOREN OF NIET

Ruwweg kunnen mensen met een beperking in twee groepen worden onderverdeeld. Een beperking kan enerzijds aangeboren zijn. Anderzijds zijn er de personen met een niet-aangeboren hersenletsel (NAH) of beperking. De oorzaak van de hersenschade is bij die tweede groep vaak zuurstofgebrek bij de geboorte, maar soms ook een ongeval.
Ten gevolge van hersenbeschadiging kan voor of tijdens de geboorte een motorische stoornis ontstaan, die kan leiden tot een gedeeltelijke verlamming (parase), een volledige verlamming (plegie) of bewegingsstoornissen.

VALLEN HULPMIDDELEN ONDER DE VERZEKERING?

Een gehoorapparaat of een rollator, een rolstoel of krukken, een harnas of een steunprothese... Allerlei hulpmiddelen maken dat mensen met een beperking beter kunnen functioneren in de samenleving (en in de scouts) en dat ze zo zelfredzaam mogelijk zijn.

Aangezien leden deze hulpmiddelen nodig hebben, komt de verzekering van Scouts & Gidsen Vlaanderen in principe altijd tussen als deze beschadigd raken, op voorwaarde dat de leden een doktersattest kunnen voorleggen. Ze vallen echter niet onder de gewone materiaalverzekering. Contacteer verzekeringen@scoutsengidsenvlaanderen.be voor meer informatie.

ROLSTOELEN

Met een rolstoel rijden is niet moeilijk, maar je houdt best rekening met onderstaande aandachtspunten.

VOOR HET VERTREK

- Neem plastic zakken of een cape mee, waarmee de persoon zijn of haar benen kan beschermen in het geval van regen.
- Controleer of de voeten van de akabeër stevig op de voetsteunen staan.
- Maak eventueel de buikgordel vast.
- Verzeker of de akabeër goed aangekleed is, want wie weinig beweegt koelt sneller af.
- Controleer of er voldoende lucht in de banden zit.
- Kijk na of alle spullen en hulpmiddelen van de akabeër mee zijn

TIJDENS HET RIJDEN

- Hou er rekening mee dat het ook voor een persoon in een rolstoel aangenaam is om naast iemand te wandelen en om een praatje te maken.
- Geef ook de leden in een rolstoel te kans om mee te zoeken naar hints voor het spel of naar iets dat je in de struiken verstopt hebt.
- Vergeet niet om de remmen op te zetten als je de rolstoel even parkeert.

DE STOEP OP EN AF

- Om het voetpad op te rijden, laat je de rolstoel naar achter hellen door met je voet gewicht te zetten op de hendel tussen de twee achterwielen. Zet vervolgens de voorwielen neer op de stoep en duw de rolstoel verder.
- Om het voetpad af te rijden, laat je de rolstoel naar achter hellen en rij je vervolgens enkel op de achterwielen de stoep af. Bij een groot hoogteverschil of bij verschillende trappen draai je de rolstoel om en rij je achterwaarts, zodat de persoon er niet uit valt.

IN HET ZAND OF IN HET BOS

- Laat de rolstoel naar achter hellen en rij enkel op de achterwielen vooruit. Als dat niet lukt, probeer je het achteruit. Soms kan het nodig zijn om de hulp in te roepen van medeleid(st)ers of van andere leden.

HEFFEN EN TILLEN

- Als je iemand moet opheffen, doe dat dan altijd met een rechte rug.
- Buig door de benen en gebruik je arm- en beenspieren in plaats van je rug.
- Sta zo dicht mogelijk bij de persoon die je gaat optillen. Zo verlicht je de last.
- Vraag indien mogelijk aan een medeleid(st)er om de persoon samen op te tillen.
- Til en draai niet tegelijkertijd, want dat is schadelijk voor je rug. Verplaats je voeten in plaats van je bovenlichaam te draaien.
- Gebruik zoveel mogelijk je eigen gewicht als tegengewicht.
- Praat met de persoon in de rolstoel, zeg wat je gaat doen en zoek samen uit hoe hij of zij kan meehelpen.

LEDEN MET FYSIEKE BEPERKING IN JE TAK

Waar jij als leid(st)er specifiek aandacht voor moet hebben, verschilt voor elk lid, afhankelijk van de beperking. Vaak moet je even zoeken naar een evenwicht, zodat de rolstoelgebruiker voldoende zorg en hulp krijgt, maar zich niet bemoederd voelt. Bij Akabe proberen we onze leden te versterken door hen uit te dagen nieuwe ervaringen op te doen.
Ervaringen die voor anderen heel gewoon en alledaags zijn, zijn minder vanzelfsprekend voor kinderen en jongeren met een fysieke beperking. Leren doen we immers vaak door tegelijk waar te nemen en te bewegen.

Kinderen met een fysieke beperking hebben daarnaast soms emotionele moeilijkheden. Ze kunnen een negatief zelfbeeld hebben of slechte herinneringen aan veelvuldige ziekenhuisopnames. Het is daarom belangrijk om het gesprek aan te gaan met de ouders , zodat je rekening kunt houden met de gevoelige punten van je leden.

VISUELE BEPERKING

De groep van mensen met een visuele beperking omvat zowel blinden als mensen met alle gradaties van slechtziendheid. Sommige mensen nemen enkel dingen waar tegen een heel lichte achtergrond, andere juist tegen een donkere achtergrond. Nog anderen hebben een beperkt gezichtsveld. Dat is bijvoorbeeld het geval bij tunnel- of kokerzicht. Tenslotte zijn er ook mensen die kleurenblind of nachtblind zijn.

➡ LEDEN MET VISUELE BEPERKING IN JE TAK

Een visuele beperking heeft invloed op het volledige functioneren van een kind of jongere. Motorische vaardigheden, ruimtelijke oriëntatie, sociale competenties en taalvaardigheden zijn voor hen extra belangrijke aandachtpunten. Leden met een visuele beperking zijn motorisch vaak minder goed ontwikkeld, omdat ze zich niet durven voortbewegen als ze onvoldoende oriëntatie- of herkenningspunten hebben. Ook op vlak van zelfredzaamheid en sociale vaardigheden kan er achterstand zijn. Kinderen met een visuele beperking kunnen immers niet of minder goed leren door imitatie. Bovendien kunnen ze geen non-verbale prikkels zoals lichaamstaal waarnemen. In taalbeheersing zijn ze meestal wel goed, al blijft het moeilijk om sommige concepten te vatten. Dat merk je snel als je probeert om de maan of een zeepbel te omschrijven zonder visuele termen te gebruiken.

TIPS:

- Duid steeds een verantwoordelijke aan om de leden met een visuele beperking te begeleiden, of dat nu een leid(st)er of een lid is. Zo creëer je een veilig gevoel en betrek je hen bij de activiteiten.
- Neem de tijd om samen het lokaal en de terreinen te verkennen.
- Houd je lokaal netjes en gestructureerd. Dat bevordert immers de zelfredzaamheid van leden met een visuele beperking. Neem de tijd om samen met hen te ontdekken wat er nieuw of veranderd is. Op die manier weten de leden dat je rekening met hen houdt en dat ze je kunnen vertrouwen.
- Ook het begeleiden van een blind of slechtziend lid is een kwestie van vertrouwen. Kijk dus uit voor twee, zeker als je een trap neemt of een deur door moet, zodat jij het vertrouwen niet kwijtspeelt en de persoon in kwestie niet bang wordt om met jou op stap te gaan.

- Als leden begeleid willen worden bij het lopen, laat hen dan een hand op je schouder of arm leggen. Loop iets schuin voor hen, zodat ze voelen welke beweging ze moeten maken. Duw hen niet voor je uit, want dat is beangstigend en nefast voor het vertrouwen.
- Maak eventueel een versie van maandbrief of activiteitenboekje in grote letterdruk of in braille of spreek met de ouders af dat zij die telkens voorlezen. Overloop de brief even op het moment dat je die uitdeelt. Zo blijven leden met een visuele beperking zich betrokken voelen en ook dat is goed voor het onderlinge vertrouwen.
- Werk niet alleen met visuele aspecten in opdrachten of activiteiten. Denk ook aan voelen, ruiken, horen en proeven.
- Er bestaat aangepast materiaal zoals een 'rinkelbal' met belletjes die geluid maakt als hij beweegt, maar je kan veel gezelschapsspelen ook zelf aanpassen . Zo kan je bij vier op een rij de rode schijven met kaarsvet verdikken.

AUDITIEVE BEPERKING

De groep van mensen met een auditieve beperking omvat zowel doven als mensen die slechthorend zijn, in verschillende gradaties. Sommigen hebben algemeen verminderd gehoorverlies, anderen hebben selectief gehoorverlies waarbij ze de lage of de hoge tonen niet horen. De meeste slechthorende leden kunnen een gehoorapparaat gebruiken, maar dat neemt de beperking zeker niet volledig weg. Het apparaat versterkt immers alle geluid, ook storend lawaai op de achtergrond.

➡ LEDEN MET AUDITIEVE BEPERKING IN JE TAK

Kinderen en jongeren met een auditieve beperking voelen zich in veel situaties onzeker en hebben soms moeite om de wereld rond zich te interpreteren. Daardoor voelen ze zich sneller onveilig dan anderen. Ze ervaren ook meer gebeurtenissen als onverwacht. Waar wij een auto van ver horen aankomen, merken leden met een auditieve beperking die pas op het laatste moment op.

De sfeer en de dynamiek in een groep zitten vaak in grapjes en in korte, elkaar snel opvolgende opmerkingen. Vaak zit daarbij ook veel informatie in de manier waarop je iets zegt, in de intonatie bijvoorbeeld. Mensen met een auditieve beperking hebben het echter moeilijk om snelle gesprekken te volgen en om intonatieverschillen op te merken. Daar hou je dan ook het best rekening mee.

TIPS:

- Noem eerst de naam van lid met een auditieve beperking of raak hem even aan. Zo weet hij of zij dat je iets wilt zeggen.
- Kijk hem of haar aan als je praat. Schrik niet als je een strakke blik terugkrijgt – liplezen vereist nu eenmaal concentratie.
- Leer enkele basiswoorden en –uitdrukkingen in gebarentaal of SMOG (Spreken Met Ondersteuning van Gebaren) of verwerk dit zelf op een leuke manier in een activiteit met de leden. Bij SMOG spreek je tegelijkertijd ook het woord uit dat je uitbeeldt, bij gebarentaal ondersteun je het gebaar enkel door op je gezicht ook de emotie weer te geven die erbij hoort.
- Spreek langzaam en rustig. Articuleer goed en houd je handen niet voor je mond.
- Roep nooit tegen een slechthorende met een gehoor-apparaat. Dat veroorzaakt immers een erg vervormd geluid.
- Heb geduld als iets niet meteen duidelijk is. Zeg hetzelfde woord echter nooit vaker dan twee of drie keer. Gebruik dan liever een omschrijving.
- Neem in gezelschap de slechthorende op in het gesprek. Benoem telkens het onderwerp waarover jullie het hebben.

ADHD

De prikkels die onze hersenen binnenkomen, worden vervolgens gefilterd tot waarnemingen. Bij sommige mensen werkt deze filter echter niet goed, zodat ze prikkels op een andere manier waarnemen en interpreteren. Dit is het geval bij ADHD, wat staat voor Attention Deficit Hyperactivity Disorder of 'Aandachts-Tekort-Stoornis met Hyperactiviteit'.

KINDEREN EN JONGEREN MET ADHD:

- Hebben vaak concentratiestoornissen. Ze zijn soms vergeetachtig of raken spullen kwijt. Ze hebben het moeilijk om aandacht te hebben voor details, ze raken snel afgeleid en ze willen vaak verschillende dingen tegelijk doen. Luisteren kan soms moeilijk zijn. Anderzijds zullen sommige jongeren met ADHD zich af en toe ook intens op iets concentreren. Dit 'hyperfocussen' wekt soms de indruk dat concentreren geen probleem is, als ze het maar willen, maar dat is uiteraard een verkeerde interpretatie.
- Zijn vaak impulsief. Ze doen voor ze denken. Ze 'flappen' dingen eruit, spreken voor hun beurt, steken plots de straat over,...
- Zijn vaak hyperactief. Ze hebben een constant gevoel van onrust in hun lichaam en kunnen daardoor moeilijk stilzitten. Ze staan steeds weer op, wandelen rond, wriemelen met de handen of met een voorwerp, tikken met de voeten of praten onafgebroken. Ze zijn vaak gespannen en komen moeilijk tot rust. Zelfs in hun slaap zijn sommige kinderen en jongeren met ADHD erg beweeglijk.

➡ LEDEN MET ADHD IN JE TAK

Kinderen en jongeren met ADHD hebben structuur nodig. De sleutelwoorden zijn dan ook orde, regelmaat en duidelijke eenvoudige gedragsregels. Hou voor ogen dat deze kinderen meestal niet kunnen en zelden niet willen. Stimuleer en beloon daarom regelmatig hun positieve gedrag en goede prestaties. Omdat het voor deze kinderen vaak fout gaat, lopen ze immers het risico dat ze in een negatieve spiraal terechtkomen.

Meer dan bij andere kinderen moet de omgeving in het algemeen, en jij als leid(st)er in het bijzonder, leren om probleemsituaties te voorzien en te voorkomen. Het gaat vaak om situaties die normaal en vanzelfsprekend zijn voor ons, maar nieuw en ongewoon voor bepaalde leden met ADHD.

Kinderen en jongeren met ADHD krijgen vaak medicatie om de aandachtsfunctie te verhogen. Dat maakt hen doorgaans een stuk rustiger. Verder kunnen de volgende aandachtspunten helpen:

- Structuur is noodzakelijk.
- Voorzie genoeg rustmomenten, want kinderen met ADHD hebben veel slaap nodig omdat ze erg intensief leven.
- Breng variatie in je activiteiten, zodat je de leden met ADHD minder vaak moet terugfluiten.
- Vermijd al te prikkelende omgevingen. In een ruim en sober lokaal is het voor leden met ADHD minder moeilijk om op een activiteit te concentreren dan in een kleine, drukke ruimte. Laat een lid eventueel in een 'prikkelarme' ruimte tot rust komen als dat nodig is.
- Anderzijds kan een prikkelrijke activiteit, zoals een film kijken of spelen op een spelconsole, soms rust bieden. Maak hierover in elk geval goede afspraken.
- Maak het onderscheid tussen de persoon en zijn of haar beperking. Hyperactiviteit kan bij leiding op de zenuwen werken, maar dit is niet de schuld van het kind.
- Spreek in de ik-vorm wanneer je moeilijk gedrag benoemt. Zeg bijvoorbeeld 'ik vind het niet leuk als je wegloopt met de dobbelsteen' en niet 'jij bent vervelend'.
- Zorg dat je als leidingsploeg op dezelfde lijn staat zodat niet één iemand de boeman is.
- Ook in taal kan je overprikkelen. Spreek de leden aan met de naam en wees eenvoudig in je taalgebruik.

AUTISMESPECTRUMSTOORNIS (ASS)

Een autismespectrumstoornis komt tot stand door een aparte werking van de hersenen, vooral van het gebied waarbij emotie, motivatie, genot en het emotioneel geheugen betrokken zijn. We spreken van ASS omdat er veel verschillende vormen en gradaties zijn van autisme. De drie kernproblemen van ASS situeren zich op sociaal vlak, op het gebied van communicatie en van flexibel denken en handelen. Mensen met ASS hebben nood aan structuur.

Personen met autisme hebben moeite in de omgang met anderen omdat sociale regels heel wisselend en vaak onzichtbaar kunnen zijn. Sommigen proberen wel contact te leggen met anderen, maar dat komt vaak stroef of vreemd over. Bepaalde leden herhalen bijvoorbeeld steeds dezelfde vreemde vragen.

Mensen met autisme hebben ook amper empathische vaardigheden: ze kunnen zich moeilijk inleven in het gevoel van een ander. Sommigen kunnen dit echter compenseren doordat ze vrij tot heel intelligent zijn of door logisch na te denken of anderen te imiteren.

Sommige mensen met ASS praten niet, anderen imiteren en voor nog anderen vormt praten helemaal geen probleem. De problemen op communicatief vlak uiten zich in sommige vallen dan ook op een heel subtiele manier. Vaak echter is de communicatie oppervlakkig en spreken kinderen en jongeren met ASS telkens over dezelfde dingen. Non-verbale communicatie begrijpen ze niet of zeer moeilijk. Beeldspraak of gezegden nemen ze vaak letterlijk, waardoor er misverstanden ontstaan.

Leden met ASS passen zich moeilijk aan nieuwe situaties aan. Als ze stress ervaren, beginnen sommigen stereotiep te bewegen. Ze wiegen bijvoorbeeld langdurig heen en weer.

➡ LEDEN MET ASS IN JE TAK

Breng je boodschappen zo concreet mogelijk over, zonder figuurlijk taalgebruik. Zeg duidelijk wat je bedoelt. Visuele hulpmiddelen zoals geschreven woorden, een planning, pictogrammen, foto's en voorwerpen kunnen de verbale communicatie vervangen of ondersteunen.

Mensen met ASS hebben moeite om zich te organiseren. Je ondersteunt hen door zelf heel duidelijk te zijn over wat er gaat gebeuren. Maak bijvoorbeeld een dagplanning, maar vermeld daarop geen exacte tijdstippen. Als je activiteit uitloopt, kan het leden met ASS immers erg onrustig of ongelukkig maken dat de planning niet meer klopt.

Mensen met ASS zijn ten gevolge van hun beperking, vaak egocentrisch. Reacties van anderen begrijpen de meesten moeilijk. Ze kunnen er angstig of verward door raken, waardoor ze probleemgedrag vertonen. Dit is een gevolg van de onvoorspelbaarheid van de situatie en is niet persoonlijk bedoeld. Mensen met ASS zijn meestal overgevoelig aan bepaalde prikkels. Zelfs gewone geluiden en visuele prikkels kunnen hen afleiden of storen. Het gevolg is echter ook dat ze vaak een geweldig goed oog hebben voor details.

TIPS:

- Kinderen met ASS hebben in veel gevallen zogenoemde 'splintervaardigheden', waarin ze uitblinken. Vraag hiernaar bij de ouders en laat deze vaardigheden zeker aan bod komen tijdens de vergaderingen.
- Maak je speluitleg concreet en kort. Vermijd abstracte elementen.
- Herhaal de opdracht een paar keer en telkens op dezelfde manier. Zo geef je de leden de kans om de opdracht te verwerken. Mensen met ASS hebben daar vaak meer tijd voor nodig.
- Zorg voor een vertrouwenspersoon of een buddy die instaat voor individuele begeleiding.
- Woorden als 'straks', 'later' en 'misschien' zijn voor mensen met ASS onduidelijk. Gebruik concrete tijdsaanduidingen. Zeg bijvoorbeeld dat jullie gaan eten nadat we de prinses bevrijd hebben.
- Hou er rekening mee dat strategiespelen niet gemakkelijk zijn, omdat jongeren met ASS zich moeilijker kunnen inleven in andere personen.
- Voorzie voldoende tijd of een hulpmiddel wanneer je voorwerpen verstopt. Geef hen bijvoorbeeld een afbeelding van het voorwerp dat ze zoeken.
- Wees voorspelbaar. Stuur je voorbereidingen indien nodig al op voorhand door naar de ouders van het kind, zodat ze die voor de vergadering kunnen overlopen.

- Tracht niet-zichtbare zaken te vertalen. Benoem emoties, interacties en reacties van anderen en leg ze eventueel uit.
- Voer time-outmomenten in. Zeg de leden dat ze zelf mogen aangeven wanneer ze hier nood aan hebben, zo vermijd je een crisis en voelen de leden zich veilig.
- Verplicht de leden niet tot oogcontact. Voor hen kan dit bedreigend overkomen.
- Durf met andere leden te praten over de moeilijkheden van een lid met ASS in een bepaald spel. Zo krijgen zij meer begrip voor zijn of haar gedrag.

TAKWERKING

SAMEN OF APART?

Vinden we kinderen en jongeren met een beperking enkel terug in akabe? Is dat een groep of een tak? En wat als er geen akabewerking in de buurt is?

AKABEGROEP

Een akabegroep is een volwaardige scoutsgroep die zich in de hoofdzaak richt op kinderen en jongeren met een beperking. De groep is ingedeeld in leeftijdstakken, net zoals een reguliere scoutsgroep. Scouts en Gidsen Vlaanderen raadt aan om de takken in te delen naar gelang de effectieve leeftijd van de leden of dit alleszins zo goed mogelijk te benaderen, ook al kunnen de verschillen in mentale leeftijd groot zijn. Zo vermijd je dat leden 'vastroesten' in één bepaalde tak. Omgaan met leeftijdsgenoten geeft de leden bovendien nieuwe uitdagingen. Ze leren van elkaar.

AKABETAK

Sommige reguliere scoutsgroepen hebben één (of meerdere) takken specifiek voor leden met een beperking. In deze takken zitten kinderen en jongeren van verschillende leeftijden meestal samen. Een voordeel is dat de leden gemakkelijk van elkaar leren en dat de tak gemakkelijk contact kan leggen met een reguliere tak. De leeftijdsverschillen maken het echter wel moeilijk om activiteiten te organiseren die aangepast zijn aan elk niveau en die iedereen aanspreken.

INCLUSIEVE SCOUTSGROEP

In sommige reguliere scoutsgroepen zitten jongeren met een handicap. Ze zitten gewoonlijk in een tak met hun leeftijdsgenoten en doorlopen hun scoutscarrière net zoals de anderen, zolang dat mogelijk is. Een dergelijke situatie vraagt een extra inspanning van de leiding, maar biedt de hele groep een unieke leerervaring.

Het is voor een gewone scoutsgroep niet altijd evident om rekening te houden met de specifieke noden van een lid met een beperking. Grote aanpassingen zijn niet altijd noodzakelijk, maar een zekere basiskennis over de beperking in kwestie wel. Een 'akabebuddy' kan een gewone scoutsgroep helpen

met het opnemen van een lid met beperking. Hij of zij is het aanspreekpunt voor de scoutsgroep en het lid en helpt beide partijen met vragen en problemen. De buddy kan iemand uit een naburige akabegroep zijn, iemand die het lid goed kent of iemand met ervaring in het omgaan met kinderen met een beperking. Meer informatie over 'de buddy' vind je in de 'aka-buddy brochure' van ploeg Akabe.

Omdat de leden binnen een akabejintak niet automatisch doorstromen tot de leiding, mogen ze vaak langer lid blijven dan in reguliere scoutsgroep. Voor deze oudere leden kan je een extra tak organiseren aan wie je dan zelf een (scouts) naam toekent. Zo hebben bepaalde groepen na hun jintak de 'voortrekkers', de 'stappers' ... Deze extra tak kan even actief zijn als andere takken of kan een uitboltak zijn met slechts een activiteit per maand.

Akabe blijft echter onderdeel van Scouts en Gidsen Vlaanderen, een jeugdbeweging. Daarom luidt het advies om binnen een akabegroep geen volwassenwerking te organiseren. Elke groep is vrij om hierin enige flexibiliteit in te bouwen. Bedenk echter dat je je werking met kinderen en jongeren in gevaar kan brengen als je sommige leden eeuwig bij de groep houdt. Stel als groep een aantal vragen:

- Passen volwassenen in onze werking?
- Moeten we een aparte tak met aparte activiteiten voor volwassenen organiseren?
- Kunnen we volwassenen eventueel doorverwijzen naar andere instanties in de buurt, los van akabe?
- Tot welke leeftijd mogen nieuwe leden dan nog bij onze akabe aansluiten? En tot welke leeftijd mogen onze leden blijven?
- Hoe moeten we onze leden voorbereiden op een afscheid uit de groep?

Als antwoord op deze en andere vragen, ontwikkelde ploeg Akabe de werkwinkel en brochure 'uitstroommethodiek'. Deze brochure beschrijft hoe je met je groep aan de slag kan gaan om je volwassenwerking af te bouwen, om een mooi afscheid te organiseren en om je leden indien mogelijk de weg te wijzen naar andere vrijetijdsbestedingen.

AKABE IS SCOUTING

Akabe is een deel van scouting en daar mag je trots op zijn. Bij de meeste akabegroepen en –takken is het vanzelfsprekend dat ze een uniform dragen en een belofte en totemisatie organiseren. Wie een stap verder wil gaan, vindt tips voor een aangepaste takwerking in de verschillende takhandboekjes. De voorbeelden hiernaast suggereren al enkele scouteske dingen die hun weg naar Akabe kunnen vinden.

KABOUTERS EN WELPEN: RAADSROTS

De raadsrots kan dienen als het input- of evaluatiemoment voor welpen en kabouters. Richt een plek in je lokaal in waar de leden kunnen samenkomen om belangrijke dingen te bespreken, bijvoorbeeld met kussens of posters. Je kan er ook prenten ophangen van de activiteiten die je de voorbije vergaderingen deed of van grote activiteiten die eraan zitten te komen. Dat spreekt de leden aan en het geeft hen een houvast om over de activiteiten te praten.

TIP:

- Natuurlijk kan je dit doortrekken naar de andere takken. Veel groepen hebben ook jongiverraden en een giverparlement.

NESTEN EN PATROUILLES

Nesten (bij de welpen en kabouters) en patrouilles (bij de jonggivers en givers) bevorderen het ploegwerk. Je splits je leden in de eerste plaats op in kleinere groepen om de samenwerking te bevorderen, maar krijgt zo als leiding ook een beter overzicht.

TIPS:

- Hou bij de indeling rekening met de vaardigheden van de leden, zodat de nesten en patrouilles tijdens spelen of activiteiten aan elkaar gewaagd zijn.
- Werk met een patrouilleverantwoordelijke, die voor een bepaalde tijd de voortrekker is van de patrouille. Duid eventueel elke week een nieuwe verantwoordelijke aan, al dan niet naar gelang het thema of het soort activiteit. Dit is een gelegenheid om de talenten van ieder lid af en toe in de kijker te zetten.
- Meer informatie is er te vinden in de takhandboekjes van de kabouters en welpen, jonggivers, givers en jins of op www.scoutsengidsenvlaanderen.be/kijk-op-scouting/takwerking.

LEDEN IN LEIDING

Er zijn weinig akabegroepen waar de leden doorgroeien tot leiding, maar meer en meer groepen staan wel stil bij deze vraag. Elk op hun eigen manier ontwikkelen ze projecten over leden in leiding. Een uitgewerkt en gedetailleerd plan biedt dit handboekje niet, maar in de onderstaande paragrafen vind je mogelijke handvaten.

LEIDING MET EEN FYSIEKE BEPERKING

Leden met enkel een fysieke beperking hebben voornamelijk praktische hindernissen te overwinnen. Meestal heeft een leidingsploeg er weinig problemen mee dat zij leiding willen worden, maar toch denk je op voorhand best goed na over de situatie. Je leidingsploeg staat het best unaniem achter het project, zodat er geen frustraties ontstaan.

STA STIL BIJ VOLGENDE VRAGEN:

- Wordt de akabeër leid(st)er of hulpleid(st)er?
- Verwacht je hem of haar op groepsraden, fuiven en weekends?
- Kan je leidingsploeg het aan om er iemand bij te nemen die zich niet zelfstandig kan wassen of aankleden? Is je ploeg bereid om nog vroeger op te staan om hem of haar te helpen voor je samen de leden wekt?
- Zijn er mensen bereid om, indien nodig, hun medeleid(st)er elke week met de wagen op te halen?
- De nieuwe leid(st)er is een extra hulp, maar heb je genoeg leiding in je tak wanneer hij of zij tijdens een activiteit naar het toilet moet en je hem of haar moet helpen?
- Zijn de onderlinge afspraken over verantwoordelijkheid en toezichtsplicht tijdens activiteiten aangepast aan de leid(st)er met een beperking?

AANDACHTSPUNTEN

- Houd er rekening mee dat iemand in een rolstoel praktisch niet veel hulp kan bieden tijdens opkuismomenten of opbouw, maar dat hij of zij wel sfeer kan scheppen.
- Kies de locatie van leidings- of ontspanningsweekenden zorgvuldig.
- Zorg voor een duidelijke communicatie naar de rest van de leden en ouders, zodat anderen er niet vanzelf vanuit gaan dat zij ook leiding zullen worden.

LEIDING MET EEN MENTALE BEPERKING

Kunnen leden met een mentale beperking leid(st)er worden? Dit moet zeker kunnen! In sommige gevallen kunnen ze een kans krijgen als hulpleid(st)er, in andere is de draagkracht van de groep hiervoor niet groot genoeg. Het is dan ook belangrijk dat de situatie grondig wordt doorgepraat en dat de uiteindelijke beslissing gedragen wordt door de hele leidingsploeg.

Verschillende factoren bepalen de slaagkans van het proces: de sterkte en de openheid van de leidingsploeg, de verlangens en mogelijkheden van de jongere in kwestie, de houding van de leden,... Er zijn echter veel manieren om een jongere te laten groeien en verantwoordelijkheid te leren opnemen. Durf hierin als groep te investeren. Het allerbelangrijkste is dat het voor alle betrokkenen een positieve ervaring wordt. Een belangrijke vraag voor de leidingsploeg is de volgende:

"Is de akabeër met een mentale beperking die in leiding komt een meerwaarde? Is hij of zij een extra hulp of een extra last als hij/zij in leiding komt?"

Bestaat hierover geen eensgezindheid, ga dan na welke vragen of bekommernissen nog leven binnen de leidingsploeg.

WAT MOET OF MAG EEN LID IN LEIDING ALLEMAAL?

Wat moet een nieuwe leid(st)er allemaal kunnen of kennen wanneer hij of zij bij de leidingsploeg komt? Is dit verschillend met een lid in leiding? Mag dit verschillend zijn?

- Spelen en animeren
- Verantwoordelijkheid
- Vaardigheden en technieken

DE DRIEHOEKMETHODIEK

Met de driehoekmethodiek kan je leden in leiding uitleggen dat ze stapsgewijs meer verantwoordelijkheden krijgen. Uiteraard spreek je eerst als leidingsploeg af hoe ver je wilt gaan.

De onderste laag van de driehoek is de basis, bijvoorbeeld de rol als hulpleiding tijdens vergaderingen. De bovenste laag kan bijvoorbeeld vorming zijn, maar dit varieert in elke groep.

Je kan de verschillende activiteiten van de groep in de driehoek plaatsen en zo ontdekken wat de leidingsploeg verwacht aan motivatie en engagement bij de nieuwe leiding en waar ze zelf extra moeite voor wil doen. Ga gerust met elkaar in discussie.

Plaats bijvoorbeeld de volgende activiteiten in de driehoek:

- Vergaderingen
- Groepsraad
- Takraad
- Convent
- 3D
- Leidingsfeestje
- Groepsweekend
- Planningsweekend
- Pannenkoeken- spaghetti- , ... festijn
- Werkgroepjes om activiteiten te organiseren
- ...

Ga na met je leidingsploeg wat wel of niet kan. Als je niet voor verrassingen komt te staan, heeft het project meer kans op slagen. Bespreek onder meer onderstaande stellingen:

- Een lid in leiding drinkt mee een pintje met de leiding.
- Een lid in leiding gaat mee op Convent.
- Een lid in leiding blijft plakken na de vergadering in het lokaal.
- Een lid in leiding kan leden straffen.
- Een lid in leiding helpt leden om naar het toilet te gaan.
- ...

PRO'S EN CONTRA'S OP EEN RIJTJE

PRO

- Een lid met een verstandelijke beperking in de leidingsploeg kan een mooi voorbeeld zijn van inclusie.
- Een geslaagd initiatief kan een verrijking zijn voor de leid(st)er in kwestie, voor de leden, de ouders en de leidingsploeg.
- Leid(st)ers met een verstandelijke beperking staan dichter bij de leefwereld van leden met een beperking en begrijpen een aantal van hun problemen misschien beter.

CONTRA

- Leid(st)ers met een beperking kunnen niet altijd ten volle verantwoordelijkheid nemen.
- Het is mogelijk dat leden er moeite mee hebben om een lid in leiding te aanvaarden als volwaardig leiding.
- De aanwezigheid van een leid(st)er met een beperking kan een invloed hebben op het vertrouwen van de ouders in de leidingsploeg.
- De integratie van een leid(st)er met een beperking vraagt een extra engagement van iedereen uit de leidingsploeg, bovenop de gewone leidingstaak. Dit geldt niet alleen voor de huidige ploeg, maar ook voor die van de komende jaren.
- Ook een goed bedoeld initiatief kan tegenvallen, niet in het minst voor de betrokkene zelf.

TIPS:

- Het kan nuttig zijn om een lijst op te stellen met zichtbare en objectieve criteria op basis waarvan je beslist of iemand al dan niet in leiding kan komen. Let wel op dat je die lijst binnen de leidingsploeg houdt.
- Je kan oud-leiding betrekken in je project, ofwel bij de besluitvorming ofwel bij de uitvoering.
- Bij twijfel is het verstandig om niet meteen van start te gaan. Neem de tijd voor zowel het hele project als voor het selectieproces van de leden.
- Koppel het project eventueel aan je uitstroommethodiek. Je kan bijvoorbeeld beslissen dat leden op hun 22ste eventueel in leiding kunnen komen, dat je hen een tweejarige stage of vormingstijd aanbiedt en dat ze dan leiding kunnen zijn tot hun 26ste .

- Heel wat groepen met leden in leiding werken met een buddy-systeem, waarbij elk lid in leiding door iemand anders uit de leidersploeg wordt opgevolgd en geadviseerd.
- Ga niet over één nacht ijs en neem enkel weloverwogen beslissingen over leden in leiding. Je kan indien nodig advies en ondersteuning vragen aan ploeg Akabe.
- Om leden bewust te maken van de verantwoordelijkheid als leiding en de verschillen tussen jonge en oudere takken, kan je hen eerst stage laten lopen in verschillende takken, met achteraf steeds een grondige evaluatie. Na de stage kan je beslissen of ze geschikt zijn om in leiding te staan en in welke tak ze het beste aarden.

BEELDVORMING

Wie elders in leiding staat, begrijpt meestal weinig van de eigenheid van een akabevergadering en de leefwereld van akabeleden. Die onwetendheid houdt sommigen tegen om de stap te zetten naar Akabe.

GEEN BETUTTELING

Een beperking is geen reden om te betuttelen. De meeste leden vinden het fijn dat ze normaal worden behandeld. Praat niet tegen een giver alsof je tegen een kleuter praat, ook al heeft hij of zij een mentale achterstand. Vergeet niet dat veel akabeleden enkel een fysieke, maar geen mentale beperking hebben. Ook zij moeten zich op hun plaats voelen binnen Akabe.

AKABE IS SCOUTING

Akabe is géén zorginstelling. Hou het dan ook scoutesk en blijf de leden uitdagen. Neem hen als leiding niet alles uit handen, maar geef hen de ruimte om zelf het initiatief te nemen. Kies totemisatie-opdrachten bijvoorbeeld zo dat de leden vanzelf hun grenzen verleggen.

DRANK- EN DRUGSBELEID, OOK BIJ AKABE

Oudere leden met een beperking weten dat er op fuiven alcohol wordt gedronken en lusten zelf ook wel eens een pintje. Scouting blijft uiteraard kicken zonder drugs, maar na een vergadering of tijdens een fuif kan er iets losser omgegaan worden met die regel, zolang de grenzen duidelijk op voorhand bepaald worden. Ga te rade bij de ouders of hun kinderen mogen drinken en hoeveel, bijvoorbeeld door dit op te nemen in de individuele steekkaart. Zorg tijdens activiteiten en op kamp telkens voor minstens twee nuchtere leiding, waarvan één BOB (met rijbewijs) en één co-piloot en volg de regels van Scouts en Gidsen Vlaanderen. Je vindt ze in de brochure 'Speel op veilig'.

ZICHTBAARHEID

Vooroordelen over Akabe verdwijnen het snelst als mensen zelf ervaren hoe het er bij jullie toegaat. Werk daarom regelmatig samen met externe organisaties. Laat je zien in de buurt, kruip niet steeds in de vertrouwde lokalen maar trek het dorp in. Zorg dat je actief bent binnen de jeugdraad, met als bijkomend voordeel dat je dan ook extra subsidies kunt aanvragen. Organiseer activiteiten met andere jeugdbewegingen en andere scoutsgroepen. Nieuwe akabeleiding heeft vaak geen scoutsverleden, dus dit is een ideale manier om aan leidingwerven te doen. Contacten met clubs zoals de Rotary of de Lions, kunnen je groep eventueel een financieel duwtje in de rug geven. Tonen wat Akabe is en doet in de buurt, kan kortom zeker onverwacht positieve gevolgen hebben.

AKABE IN SCOUTING

THEMA'S BIJ AKABE

OP BUITENLANDS KAMP

In het **internationaal kampvisum** vind je welke voorbereidingen je wanneer moet treffen voor een buitenlands kamp. Je kan het downloaden op www.scoutsengidsenvlaanderen.be/internationaal. Het kampvisum, waarvan je in de onderstaande paragrafen een beknopte samenvatting vindt, is gericht op alle scoutsgroepen. Daarom vind je hier waar je als akabeleiding in het bijzonder rekening mee moet houden. Een buitenlands kamp met Akabe kan immers absoluut. Hou er echter rekening mee dat de voorbereidingen, afhankelijk van het aantal leden in je tak en hun mogelijkheden en beperkingen, meer tijd kunnen in beslag nemen dan in het onderstaande overzicht.

WELK SOORT KAMP WILLEN WE? EN WAAR GAAN WE NAARTOE? (OKTOBER/NOVEMBER)

Regelen jullie alles zelf, van het gebouw tot het programma, kamperen jullie in een internationaal scouting en guiding center (www.scout.org , where to stay in Europe)? Of nemen jullie deel aan een internationaal kamp zoals jamboree of jambe? Als je kiest voor het buitenland, kies dan niet enkel voor de zon, maar ook voor de extra kansen van een dergelijk kamp. Ga bijvoorbeeld voor een uitwisseling met een buitenlandse scoutsgroep.

Bij een uitwisseling kan je eventueel kiezen voor een buddysysteem. Als je elk akabelid tijdens het kamp koppelt aan een buddy, kunnen ze elkaar aanvullen bij het spelen en werken. Scouting in andere landen is niet altijd hetzelfde als bij ons. Maar misschien willen de 'blauwe valken', de scoutswerking voor kinderen en jongeren met een beperking in Nederland, wel op kamp met jullie. Mail naar internationaal@scoutsengidsenvlaanderen.be als je hulp wilt om contact te leggen met groepen in het buitenland.

WAAR GAAN WE HEEN?

Stem je bestemming af op het soort kamp dat je verkiest. Je kan inspiratie komen opdoen op International Day (www.internationalday.be) of bij Wegwijzer (www.wegwijze.be). Jeka (www.jeka.be) biedt dan weer kant en klare kampen.

TIJD OM AAN CENTEN TE DENKEN (DECEMBER/JANUARI)

Financiële acties kunnen helpen om een buitenlands kamp betaalbaar te maken. Voor een akabegroep is dat echter niet evident. Het kan een goed idee zijn om hulp te vragen aan de ouders van de leden. Misschien is een van hen bakker en kan die voor een goede prijs taarten leveren, misschien willen andere ouders, broers en zussen wel helpen om die rond te brengen. Familieleden en vrienden steken soms graag de handen uit de mouwen om een jongere het kamp van zijn of haar leven te bezorgen.

Bij een buitenlands kamp komen grote geldbedragen kijken. Het is dan ook een goed idee om een begroting te maken. Je vindt een handige leidraad in het internationale kampvisum.

Voor een internationaal kamp kan je bovendien bij verschillende instanties een project indienen om subsidies te krijgen. Informeer je op www.jint.be, www.kleurbekennen.be of stuur een mailtje naar internationaal@scoutsengidsenvlaanderen.be. Akabegroepen hebben bovendien in verschillende gemeenten recht op extra subsidies. Vraag er naar bij de jeugdraad of de jeugddienst.

ZORG VOOR EEN EVENWICHTIG PROGRAMMA (FEBRUARI/MAART/APRIL)

Bij het samenstellen van het kampprogramma ga je op zoek naar een goede mix van klassieke zomerkampactiviteiten en nieuwe, spannende elementen. Denk daarbij onder meer aan het volgende:

- Ook in het buitenland is een goed kampthema een aanrader.
- Scouting, das gewoon doen. Misschien weet je niet goed hoe Franse jonggivers zullen omgaan met jouw leden, maar breng ze toch maar samen.
- Hou rekening met klimaatverschillen. Pas je dagschema bijvoorbeeld aan aan de hoge temperaturen op je bestemming.
- Go local, ook wat betreft eten. Laat je leden kennismaken met de lokale cultuur.
- In het buitenland is het niet vanzelfsprekend om rekening te houden met de diëten van leden. Informeer je dus op voorhand.
- Vertaal eventueel op voorhand de individuele steekkaarten. Op de site van Scouts en Gidsen Vlaanderen vind je ze alvast in vijf talen. Zo weet je bijvoorbeeld dat je in een Poolse apotheek Ritalin moet bestellen in plaats van rilatine en vergemakkelijk je de communicatie als je in het buitenland een dokter nodig hebt.

BLOKKEN GEBLAZEN (MEI/JUNI EN MISSCHIEN OOK DOORHEEN HET JAAR)

Bijt nog even op jullie tanden. Een goede examenuitslag is een goed begin voor een zorgeloos kamp.

COMMUNICATIE MET THUISFRONT (JULI/AUGUSTUS)

Geniet van je kamp. Je kan er voor kiezen om op regelmatige basis het thuisfront op de hoogte te houden van jullie ervaringen. Krijg je toch te maken met een incident waar je hulp bij nodig hebt, contacteer dan Scouts en gidsen Vlaanderen via het noodnummer 0032/474.26.14.01.

PROJECTEN

INTERNATIONAL DAY

Inspiratieloos of nog aan het twijfelen? Elk jaar in oktober organiseert Ploeg internationaal met de andere Belgische scoutsfederaties een internationale beurs. Neem eens een kijkje op www.internationalday.be

JAMBOREE, JAMBE EN ZO VEEL MEER...

Aan deze kampen namen reeds akabe'ers deel, zowel individueel als in groep. Geïnteresseerd? Stuur gerust een mail naar internationaal@scoutsengidsenvlaanderen.be

INTERNATIONAAL IN EIGEN LAND

Wil je je leden duidelijk maken dat ze bij een wereldwijde club horen, maar ligt het buitenland letterlijk en figuurlijk wat te ver? Er bestaan twee gratis publicaties met spel- en kampideeën om internationaal te gaan in je eigen lokaal, te downloaden op de website van Scouts & Gidsen Vlaanderen:

- In 80 spelen de wereld rond beschrijft scoutsspelletjes uit andere landen. Speel ze allemaal en verover zo land per land op de wereldkaart.
- Op kamp naar Chakamaka biedt jullie een volledig uitgewerkt kamp in een fictief land. De brochure is op maat van welpen en kabouters.

BELOFTE BIJ AKABE

Scouting, vrije tijd die niet vrijblijvend is. Engagement, je inzetten voor anderen en de groep, is één van de basispijlers van scouting. De belofte brengt die expliciet aan bod. Bij het belofteritueel belooft elke scouts of gids immers te proberen de scoutswet na te leven. Elke scouts of gids doet dit naar eigen vermogen en door zijn eigen persoonlijke belofte af te leggen, waarbij hij toont wie hij of zij is. Bovendien brengt de belofte een groep dichter bij elkaar. Kan dit ook voor akabeleden? Zeker en vast.

Akabeleden kunnen veel, zolang je op hun tempo werkt en van ieders talenten vertrekt. Elk lid kan een persoonlijke belofte afleggen. Hij of zij gaat op zoek naar wat hij of zij persoonlijk wil doen voor de scouts- of gidsengroep. Naar iets waarvan hij of zij denkt dat het de scoutsgroep nog mooier, toffer, beter, ... zal maken.

Wil je sterk in je schoenen staan voor een belofte, dan vind je in de publicatie Scoutswoord, erewoord alle nodige info. De meeste van de beschreven methodieken zijn ook voor een akabetak haalbaar.

TOTEMISATIE BIJ AKABE

Totemisatie is een traditie binnen scouting waar we fier op zijn. De dierennamen vormen ook bij Akabe een begrip en heel wat oudere leden lopen te pronken met een voortotem.

Totemiseren is in essentie een ritueel: het uitspreken van wat je als groep in iemand waardeert. Een goede totemisatie daagt je leden uit om stil te staan bij zichzelf en om op een prikkelende manier de eigen grenzen af te tasten. Kan dit dan ook bij Akabe? Geen twijfel mogelijk!

Ruben is een enthousiaste giver met een verstandelijke beperking. Hij is ieders vriend en kent zijn medegivers dan ook door en door! Zijn grote droom is om later hulpleiding te worden bij zijn groep en dus om in het leden in leidingprojectje te stappen. Hij spreekt de giverleiding hier vaak over aan en uit dan ook wel zijn bezorgdheid over het feit dat hij zijn mannetje niet zou kunnen staan. Op kamp krijgt Ruben zijn totem samen met drie andere givers. De leiding heeft hiervoor een leuke opdracht uitgewerkt, rekening houdend met zowel zijn kwaliteiten als zijn groeikansen. Ze geven eerst een beetje uitleg over de betekenis van een totem en welke rituelen eigen zijn aan hun groep.

De opdracht van Ruben bestaat erin om op een grasveld een tekening van een huis na te maken met voorwerpen die kunnen dienen als muren, ramen, deuren,... . Ruben zelf mag niets aanraken en mag als enige de tekening van het huis bekijken, maar hij kan gelukkig wel rekenen op zijn medegivers die een bepaalde taak toegewezen krijgen die Ruben hen toewijst. Hij kent immers zijn medegivers door en door! De uitdaging ligt in het feit dat hij de leiding op zich moet nemen. Toch een mooie kans om zich te bewijzen en te kijken of hij geen verborgen talent heeft niet? Natuurlijk is er ook nog de leiding die mee een oogje in het zeil houdt en ervoor zorgt dat Ruben vol goede moed start met zijn totemopdracht!

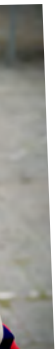

's Avonds bij het kampvuur leggen alle givers hun opdracht uit aan de rest van hun tak, iedereen in uniform. Dan volgt het ritueel met de vier natuurelementen. De getotemiseerden delen de beker water met hun leiding, ze begraven een stuk papier met een minder mooie eigenschap van zichzelf in de aarde, gooien het stokje 'niet-akkoord' in het vuur indien ze akkoord gaan met hun totem en roepen hem ten slotte in de vier windrichtingen.

Alles over totemisatie vind je in Het Achtste Vuur, de totemmap die te koop is in Hopper winkel. Online kan je terecht bij de totemzoeker: www.totemzoeker.be

AKABECONVENT

Convent is de jaarlijkse hoogmis voor alle akabeleiding. Convent is een weekend vol show, nuttige, leuke en ontspannende werkwinkels, toffe groepsactiviteiten, ontmoetings- en uitwisselings-, en plezante akabemomenten.

Convent richt zich zowel op beginnende leid(st)ers die meer willen weten over ADHD , autisme of spelvoorbereiding, als op ervaren leid(st)ers met interesse voor technieken, internationale kampen of SMOG. Net zo goed is er echter ruimte voor minder serieuze werkwinkels. Wat dacht je bijvoorbeeld van een after-party op zondagvoormiddag?

Convent vindt steeds plaats in het begin van het nieuwe scoutsjaar, in het weekend rond 11 november.

ANIMATOR, TRAPPER EN GILWELL

Animatorcursus is de startcursus voor beginnende leiding. De cursus duurt een week en wordt nationaal georganiseerd. Je verneemt er alles over het ineensteken van een spel, over belonen en straffen, pesten, planning van een scoutsjaar en de leefwereld van je leden. Je kan de animatorcursus elk jaar op vijf verschillende moment volgen, zowel binnen als buiten. Na de cursus krijg je het animatorattest in het jeugdwerk.

Animator is de basis voor elke leiding, ook voor Akabe, ook al kan je er enkel kiezen voor een focus op een bepaalde tak en niet op Akabe. Die specifieke informatie krijgt beginnende akabeleiding echter op het Convent.

Om het hoofdanimatorattest te halen, kan je kiezen tussen verschillende trajecten. Iedereen volgt eerst het basisweekend, dat gewijd is aan verzekeringen, aansprakelijkheid en veilig spelen, motivatie en engagement en crisiscommunicatie, conflicthantering en vergadertechnieken. Je leert er tenslotte ook meer over de structuur binnen Scouts en Gidsen Vlaanderen. Na dat basisweekend kan je kiezen voor trapper of voor Gilwell. Een Trapperweekend vul je gedeeltelijk zelf in, naar gelang je

interesses. Je zal zeker werken rond communicatiemodellen, groepsdynamica en omgaan met verschillen. Daarnaast kan je kiezen uit een hele reeks thema's, zoals netwerk, public relations, begroting en financiën, beheer lokalen, grote evenementen organiseren, leidingverdeling, ecologie, zingeving, diversiteit, ...

Gilwell is een internationaal erkende scoutscursus die een week duurt en die vooral stilstaat bij hoe jij als leiding functioneert. Je kan de cursus op drie manieren volgen: binnen, buiten of met een trektocht. Op Gilwell probeer je onder meer de volgende vragen te beantwoorden:

- Wat zijn jouw sterke en zwakke kanten?
- Hoe communiceer jij en wat is het effect hiervan op anderen?
- Wat heb je nodig om in groep efficiënt samen te werken?
- Waarom heb je het zo moeilijk met die bepaalde leid(st)er? Wat kan je hier aan doen?
- Welke rol neem je in een groep op?

Gilwell is leren door te doen. Je krijgt ruimschoots de kans om dingen uit te proberen. Je kan er bijvoorbeeld oefenen om sneller initiatief te nemen, als jij iemand bent die meestal de kat uit de boom kijkt. Als je veel je mening doorduwt, probeer je er om meer open te staan voor de mening van anderen. Je kiest zelf in welke mate en wanneer jij uitdagingen aangaat. Gilwell is, kortom, een unieke ervaring. Het is groeien als leid(st)er en achteraf trots zijn op je welverdiende gilwellkralen.

PLOEG OP AANVRAAG

Als ploeg Akabe staan we steeds voor je klaar. Heb je als groep of tak nood aan bepaalde vorming of antwoorden, dan komen wij graag naar jullie toe. Specifieke vormingen kunnen bijvoorbeeld gaan over leden in leiding, over de vraag of iedereen bij Akabe terecht kan of over hoe je een spel aanpast aan verschillende beperkingen. Vraag meer info via akabe@scoutsengidsenvlaanderen.be.

AAN DE SLAG MET ZEESCOUTING

Wie het avontuur van scouting op en rond het wat wil beleven, haalt zijn hart op bij zeescouting. Zeescouts- en gidsen zijn gemakkelijk te herkennen, want het marineblauwe uniform en de gele das ogen maritiem. Ze hebben bovendien aparte verhalen van trektochten en kampen op het water, die alleen zij die aan boord waren echt begrijpen.

Tot op vandaag bestaat er helaas nog geen 'Akazee'. Nochtans is het zeker mogelijk om een kruisbestuiving tussen zeescouting en Akabe op poten te zetten, op regelmatige tijdstippen of in het teken van een bepaald project. Je kan bijvoorbeeld aan een zeescoutsgroep uit de buurt vragen om te helpen bij jullie vlottentocht, of samen met hen op een van hun boten de Schelde verkennen. Je vindt groepen in de provincies Limburg, Antwerpen en West-Vlaanderen.

In gouw Heide en Opsinjoor wordt er jaarlijks een jin-loodsen-akabe weekend georganiseerd. JLA is een weekend voor jins en loodsen – de oudste tak binnen zeescouting - en voor kapoenen, welpen en jonggivers uit de akabegroepen. Het is echt een weekend om elkaar en, in het geval van de jins en loodsen, 'scouting op zijn Akabees' beter te leren kennen.

Akabe en diversiteit gaan hand in hand. Naast de ondersteuning die akabegroepen en –takken krijgen van commissariaat Akabe, kan je ook bij ploeg Diversiteit terecht met vragen:

- Waar moet je rekening mee houden bij leden met een allochtone achtergrond?
- Hoe communiceer je met ouders die het financieel moeilijk hebben?
- Waarvoor kan je als akabegroep of –tak Fonds op Maat gebruiken?

OPEN KAMP

De Open Kampen zijn scoutskampen voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren die niet in een jeugdbeweging zitten. Zoek je nog een extra uitdaging in je scoutscarrière, dan kan dit iets voor jou zijn.

DE UITWIJKER

De Uitwijker is een busje met spelmateriaal om te gaan spelen op pleintjes waar kinderen en jongeren rondhangen. Je kan hier zelf mee op stap of kan uit de methodiek inspiratie halen voor een eigen initiatief.

Je kan ploeg Diversiteit bereiken via diversiteit@scoutsengidsenvlaanderen.be. Op de website van Scouts en Gidsen Vlaanderen vindt je bovendien ook de 'diverse spelen' en meer uitleg over Open Kamp en de Uitwijker.

Met de welpen kan je op drakentocht om de prinses te redden. Kaart lezen is voor hen misschien niet gemakkelijk... maar gelukkig laat de prinses kleine stukjes van haar kleed achter zodat je toch de weg vindt naar de draak. Echt spannend wordt het als de draak ook zelf tevoorschijn komt en extra opdrachten uit zijn snuit spuwt.

Sommige welpen en zeker jonggivers kunnen vast goed overweg met een kaart, terwijl dat voor andere leden te hoog gegrepen zal zijn. Dat kan je eventueel oplossen door te kaart zo aan te passen dat ze er eenvoudiger uitziet: een hoofdweg is rood gekleurd, een zandweg oranje, weide is groen en een rivier of meer is blauw. Uiteraard kan je ook een andere methodiek gebruiken om de leden zelf de weg te laten vinden. Laat hen bijvoorbeeld allerlei lekkernijen proeven en verbind aan elke smaak een richting: zout is naar links, zoet is rechtdoor en bitter is rechts.

Bij de givers kan het leuk zijn om op kamp een tweedaagse te organiseren. Ook op andere momenten kan je zeker proberen werken met een kompas, een kaart met blinde vlek, een visgraat... Ook voor hen kan je de tocht daarnaast aanvullen met andere, meer prikkelende elementen. Je kan bijvoorbeeld een wandelende quiz opstellen met meerkeuzevragen. Elk antwoord wijst naar een andere richting. Lopen jullie door een verkeerd antwoord de verkeerde richting uit, dan komen jullie uiteraard al snel een pijl tegen die jullie terugstuurt.

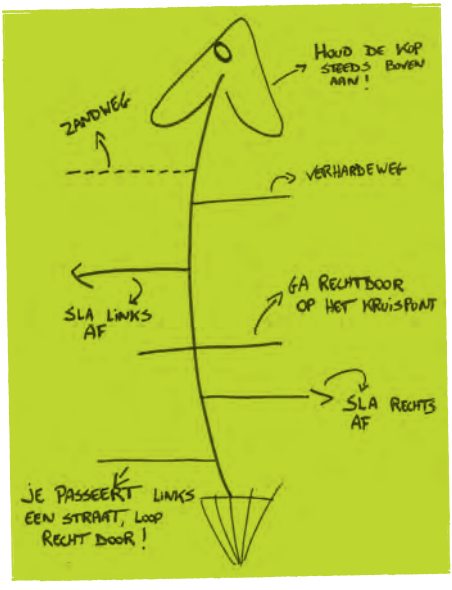

TIPS:

- Wanneer je de tak indeelt op basis van kalenderleeftijd of mentale leeftijd, hou dan rekening met grote verschillen in uithouding bij je leden. Voorzie eventueel een extra rolstoel, leid deze leden af met spelletjes voor onderweg of stippel twee tochten van verschillende lengte uit.
- Zorg dat de leden in een rolstoel bij de groep houdt, letterlijk maar vooral ook figuurlijk. Laat hen de kaart vasthouden of vooraan lopen. Zorg ook dat ze, naast de duwer, steeds iemand hebben om mee te praten en let erop dat die naast de rolstoel loopt en niet naast de duwer.
- Het is ook best leuk als je een rolstoel laat voortduwen door andere leden. Je kent je leden wellicht wel genoeg om te weten wie hiervoor in aanmerking komt. Geef de persoon in de rolstoel inspraak. Wie mag hem of haar duwen? En voelt hij of zij zich het best vooraan de groep, achteraan of in het midden?
- Net als bij elke andere scoutsgroep komt veiligheid bij een akabegroep op tocht op de eerste plaats. Denk aan veiligheidsvestjes, water, EHBO-materiaal en eventueel belangrijke medicatie.
- Als je twijfelt of het een goed idee is om op tweedaagse te gaan, bereid je dan gewoon extra goed voor. Zoek bijvoorbeeld op voorhand een slaapplaats. Bespreek met leiding of foeriers in je basiskamp een noodoplossing voor als er iets mis zou lopen of schakel eventueel een volgauto in.

VUUR

Vuur maak je in de eerste plaats met... je gezond verstand. Omgaan met vuur is immers niet voor alle akabeleden weggelegd. Met voldoende begeleiding kan je de uitdaging echter wel aangaan. Werk in verschillende stappen, doe de handelingen telkens voor en ga niet te snel te werk. De meeste leden kan je wel een tak in het vuur laten 'gooien' of, beter, leggen. Doe dit eveneens voor en laat de rest van de leden steeds afstand houden.

Woudloperskeuken is een haalbare kaart voor de hele groep. Je kan alle leden betrekken. Sommigen kunnen zelf een punt kerven aan een tak, anderen spiesen er enkel hun eten aan en bepaalde leden kan je gerust zelf eten laten roosteren.

PIONIEREN

Ook sjorren is niet voor alle akabeleden weggelegd, maar toch kan je de hele groep erbij betrekken. Terwijl degenen die de basis onder de knie hebben sjorren, kunnen anderen balken vasthouden of aandragen, zodat iedereen wordt meegetrokken in de sfeer.

TIPS:

- Begin eenvoudig, met de basisknopen, en neem de tijd om die onder de knie te krijgen.
- Herhaal en blijf herhalen. Maak er bijvoorbeeld een miniproject van dat het hele jaar loopt en begin elke activiteit met het overlopen van de basisknopen.
- Ga samen aan de slag met leden met een motorische beperking. Laat hen zeggen wat jij als 'hun handen' moet doen.
- Om een stevige constructie te maken, is natuurlijk wat kracht nodig. Dit kan voor sommige leden een probleem zijn. Met een sjormatrak of een stuk bezemsteel van ongeveer 20 centimeter lukt het hen misschien wel om het touw voldoende op te spannen.

FAQ

SEKSUALITEIT

Net zo min als andere pubers laat seksualiteit akabeleden niet koud. Dit is niet abnormaal, maar doordat sommige leden de algemene omgangsregels en gedragscodes niet kennen, beleven ze hun seksualiteit soms wel op een afwijkende manier. Het komt soms voor dat leden masturberen op openbare plaatsen of in het bijzijn van anderen, dat ze extreem verliefd worden op andere leden of leiding, dat ze kussen tijdens activiteiten,... . Maak hierover duidelijke regels. Een koppel in de tak is op zich geen probleem, maar je laat beter niet toe dat ze steeds in dezelfde groep zitten bij de spelen, dat ze zich isoleren van anderen of dat ze zoenen tijdens activiteiten. Hetzelfde geldt uiteraard voor een koppel in de leidingsploeg.

Wanneer een lid verliefd wordt op een leid(st)er blokt die dat het best meteen af. Wees duidelijk en direct. Korte pijn is voor de akabeër minder vervelend dan een onduidelijke situatie die aansleept. We raden het af om een relatie te beginnen tussen lid en leiding, zelfs al gaat het om een lid met enkel een fysieke beperking. Als leiding sta je immers steeds boven en ten dienste van je leden, niet er naast.

Voor andere vragen omtrent seksualiteit kan je steeds ploeg Akabe contacteren. Ook tijdens het Akabeconvent is er steeds een werkwinkel over dit thema.

KNUFFELEN

Knuffels geven en krijgen kan, maar het is goed als je bepaalt waar voor jou de grens ligt en als je dat duidelijk aan je leden uitlegt. Die grens is ook hetzelfde voor alle leden. Sommige leden zijn misschien schattiger dan anderen, maar het is absoluut niet aangewezen om een lid wel te knuffelen en vervolgens iemand anders, die dat zag, af te wijzen.

Voor sommige akabegroepen is het vanzelfsprekend dat ze op tentenkamp gaan, voor anderen lijkt het absoluut niet haalbaar. Overweeg deze mogelijkheid echter in elk geval, want het kan voor je leden en voor jou een unieke ervaring worden.

Werk eventueel in kleine stappen naar een tentenkamp toe. Laat de oudste tak het bijvoorbeeld eerst voor een nacht proberen, tijdens een tweedaagse of weekend, en breidt vervolgens uit naar andere takken of naar een langere tijdspanne. Je kan ook een weekend- of kampplaats zoeken met een gebouw én tentenweide, zodat je iets hebt op om terug te vallen als het moeilijk gaat. Ook voor leden met een fysiek beperking kan dit, ook al komt er voor hen meer bij kijken. Zo heb je meer plaats nodig in je tent voor een dikke matras of veldbed of voor eventueel een rolstoel. Je kan voor die rolstoel echter ook een afdak of shelter voorzien naast de tent.

SCOUTING OP MAAT

Via Scouting op Maat ondersteunt Scouts en Gidsen Vlaanderen iedereen voor wie de kostprijs een drempel vormt om lid te worden. Scouting op Maat bestaat uit de volgende onderdelen:

- Het verminderd lidgeld. Elke groep kan dit via de groepsadministratie toekennen aan leden die het nodig hebben. Scouts en Gidsen Vlaanderen rekent voor hen dan slechts tien euro lidgeld aan.
- Het Fonds op Maat. Dit solidariteitsfonds biedt ondersteuning aan kinderen, jongeren en hun ouders die het financieel moeilijk hebben. Steun aanvragen kan online via deze link: www.scoutsengidsenvlaanderen.be/files/paginas/dienstverlening/secretariaat/formulieren/aanvraagformulier_fonds_op_maat.pdf
- Verminderd verblijfsgeld bij Hopper Jeugdverblijf. Als je dit voor een of meerdere leden aanvraagt bij de resident van het verblijf, rekent die voor hen slechts de helft van de prijs aan.

LEDEN

Vaak vinden ouders van leden de akabegroepen via de groepenzoeker of via contact met ploeg Akabe of de AGC Akabe van hun regio. Indien je groep het desondanks moeilijk heeft om leden te vinden, kan je het op de volgende manieren proberen:

- Voorzieningen kennen de lokale akabegroepen meestal wel, maar het kan zeker geen kwaad om hen elk jaar opnieuw aan te spreken en eraan te herinneren dat nieuwe leden absoluut welkom zijn.
- Wees actief aanwezig in je buurt. Speel mee op de buitenspeeldag van de gemeente, maak reclame op plaatsen waar veel kinderen en jongeren komen, organiseer een leuke kennismakingsactiviteit ... Werk jezelf kortom in de kijker.

LEIDING

Akabegroepen hebben geen natuurlijke doorstroom van leden naar leiding en moeten dus elk jaar actief op zoek naar nieuw bloed. Mond-tot-mondreclame, flyeren en affiches plakken is vaak niet genoeg om de nodige leiding bijeen te ronselen. Kom daarom creatief uit de hoek en werk je in de kijker:

- Maak actief gebruik van websites zoals jeugdwerknet.be en vrijwilligerswerk.be en sociale media zoals facebook en Twitter.
- Ga een samenwerkingsproject aan met andere scoutsgroepen, scholen, verenigingen, of gemeente-initiatieven om jongeren vertrouwd te maken met Akabe.
- Organiseer evenementen in samenwerking met je lokale jeugddienst of wees aanwezig op lokale evenementen met informatief en creatief ingekleed standje. Hoe meer jullie opvallen, hoe beter.
- Gebruik het promomateriaal dat je kan vinden op scoutsengidsenvlaanderen.be → akabe → promo.
- Organiseer een infomoment voor ouders, broers en zussen van leden, buurtbewoners,...
- Wees vooral creatief. Laat 100 ballonnen op met een aantrekkelijke reclameboodschap, organiseer een rolstoelrace op een plaatselijk evenement, organiseer een flashmob, lanceer een mysterieuze reclamecampagne op zichtbare plaatsen in je buurt of een wedstrijd in kranten en sociale media. Ook hier geldt immers: anders kan best!

TIPS VOOR GROEPSLEIDING

Vergeet zeker niet om nieuwe leid(st)ers duidelijk te maken dat er een zeker engagement van hen verwacht wordt. Akabe is eerst en vooral pret en plezier, maar brengt ook bepaalde verantwoordelijkheden met zich mee. Bepaal met je groep een minimumengagement en bewaak dit goed, zodat er geen misverstanden of frustraties ontstaan. Geef nieuwe leid(st)ers niet te snel zware verantwoordelijkheden, maar laat ze wennen aan hun nieuw engagement.

Uitgeverij
Scholekster

GROEPEN ZOEKEN

Contactgegevens van groepen kan het makkelijkst op twee manieren vinden. De eerste en meest toegankelijke manier is via de groepenzoeker, waar je kan zoeken op enkel akabe- of inclusiegroepen en op regio. Kijk hiervoor op https://www.scoutsengidsenvlaanderen.be/groepen-zoeker.

Daarnaast is er ook de wondere wegwijs, een publicatie met alle gegevens van alle akabegroepen en –takken. Op Akabeconvent krijg je steeds gratis de nieuwste versie.

MEDICATIE

Je mag leden in principe enkel medicatie geven als je hiervoor toestemming hebt van de ouders. Dit geldt ook voor 'alledaagse' middeltjes zoals een pijnstiller of een middel tegen misselijkheid of diarree. Neem dus eventueel contact op met de ouders als je van mening bent dat je hun kind best medicatie zou toedienen.

Sommige leden nemen dagelijks medicatie. Als dit duidelijk is ingevuld op de individuele steekkaart mag je die wel geven. In principe moeten ouders hiervoor een doktersattest hebben en geven ze zelf de medicatie mee.

Je bewaart alle medicatie het best op één plek, waar de leden niet aan kunnen. Duid per groep of tak een medicatieverantwoordelijke aan die de individuele steekkaarten en medicatie bewaard. Deze persoon of personen geven best zelf de medicatie aan de leden. Zo vermijd je dubbele dosissen en raakt je ook geen medicatie kwijt.

Als een van de leden epilepsie-aanval krijgt, is het in de eerste plaats belangrijk dat je rustig blijft en voor de persoon in kwestie zorgt. Soms wordt er gezegd dat je iets tussen de tanden moet proberen steken, maar dit is absoluut geen goed idee. Het kan er immers toe leiden dat de persoon een tand breekt, een kaak ontwricht, braakneigingen krijgt of stikt.

Wanneer de persoon op de grond ligt, leg dan iets onder het hoofd en zorg voor ruimte. Stuur ondertussen andere omstaanders weg, zeker als ze onrustig worden of panikeren. Voor sommige leden kan het ook een stevige indruk nalaten als ze iemand een aanval zien doen. Praat nadien dus met deze leden of leiding zodat zij goed weten wat er gebeurd is. Blijf bij de persoon tot de aanval stopt en stel hem of haar nadien gerust. Op het einde van de aanval mag je hem of haar, indien mogelijk, op de zij draaien, zodat overtollig speeksel kan weglopen zonder dat hij of zij zich verslikt. Meld achteraf aan de ouders dat hun kind een aanval had.

Epilepsie kent overigens verschillende verschijningsvormen. Sommige patiënten hebben enkel 'absences', waarbij ze even volledig 'afwezig' zijn, anderen maken bepaalde stereotype bewegingen en nog anderen vallen op de grond en krijgen stuiptrekkingen. Informeer je dan ook goed bij de ouders van kinderen met epilepsie, zodat je weet wat je kan verwachten en wat eventueel abnormaal is.

WOEDE-UITBARSTING

Als een lid een woede-uitbarsting heeft, treed dan kordaat op. Het heeft weinig zin om een gesprek te proberen voeren met iemand in deze toestand. Neem de akabeër mee in een ruimte waar je tot rust kan komen (=prikkelarme ruimte) en laat hem of haar even alleen. Wanneer het akabelid rustig is, kan je gaan praten. Stel vooral vragen die peilen naar de oorzaak van de woede-uitbarsting en bevraag zijn of haar gemoedstoestand. Wanneer je de oorzaak kent, kan je met hem of haar bespreken hoe ze haar gedrag goed kan maken, bijvoorbeeld door excuses te laten aanbieden als dat nodig is, of je kan vragen hoe hij of zij dit in de toekomst kan vermijden. Stel veel vragen en zorg dat het vooral de akabeër is die zijn verhaal doet.

VOORZIENINGEN

Leden worden niet alleen omringd door ouders of familie, maar in sommige gevallen ook door begeleiders van voorzieningen. Maak met de voorzieningen en begeleiders dezelfde afspraken als met de ouders. Laat hen net zo goed individuele steekkaarten invullen, bezorg hen alle informatie en ga ook in de voorziening op ouderbezoek.

FATAL FURY
VINTAGE DENIM
DIST.
BLUE RIDGE
4785
SOUTHERN R-41

HULPLIJNEN

DE EIGEN GROEP

MEDELEIDING
Voor grote en kleine vragen en goede raad kunnen leid(st)ers uiteraard in de eerste plaats terecht bij elkaar.

GROEPSLEIDING
Organiseren, ondersteunen, de groepsraad leiden, taakverdeling, informatie doorgeven ... Dat is de taak van groepsleiding.

OUDLEIDING
Ze staan iets verder van de groep dan medeleiding of groepsleiding en hebben daarom vaak een meer genuanceerde kijk. Maak dus gebruik van hun ervaring.

LEDEN
De ideale barometer om te weten of je goed bezig bent, zijn de leden. Hou in de gaten of ze regelmatig komen en luister naar hun reacties na een activiteit. Zoek uit wat ze graag willen doen en ga daarmee aan de slag.

OUDERS
Bekijk ze niet als een (lastige) klant, maar vraag hen om hulp, goede ideeën en vertrouwen. Leer ouders beter kennen en bedank hen achteraf met een frisse pint.

SCOUTS EN GIDSEN VLAANDEREN

HET DISTRICT
Een district groepeert een tiental groepen uit dezelfde buurt. Groepsleid(st)ers zitten samen in de districtsraad en kiezen een districtscommissaris als eindverantwoordelijke. Je kan bij het district terecht voor:

- Vorming
- Ondersteuning
- (Tak)districtsweekends, een avond voor nieuwe leiding,...

DE GOUW

Een gouw bestaat uit 3 tot 5 districten en vormt de schakel met het verbond. Je kan er terecht voor:

- Vorming, afgestemd op jouw vraag
- Ondersteuning
- Een gouwdag Akabe, een kapoenendag,...

NATIONAAL

Scouts en Gidsen Vlaanderen nationaal staat ten dienste van de scouts- en gidsengroepen. We bieden je:

INHOUDELIJK...

- vorming en opleiding
- "Over & Weer" en "Krak?Boem!", tijdschriften voor leiding en leden
- nieuwe producten en ideeën
- allerhande publicaties, van Kijk op Scouting over vergadertechnieken tot de zingevingsmap Zin in scouting?!, de takraadmap en deze takboekjes
- de website www.scoutsengidsenvlaanderen.be
- ondersteuning aan de gouwen en districten

...EN ORGANISATORISCH

- ondersteuning door groepsadministratie en extra verzekeringen
- juridische ondersteuning en begeleiding waar nodig
- de 'spelregels', die bepalen welke bevoegdheid de takraad heeft en zo veel meer

Een aantal betaalde medewerkers zijn dagelijks bezig met pedagogische, administratieve en logistieke ondersteuning, maar de meeste taken gebeuren door vrijwilligers.

Voor elke tak, voor groepsleiding en voor akabe bestaan er commissariaten. Daarnaast zijn er ploegen voor verschillende thema's die Scouts en Gidsen Vlaanderen belangrijk vindt. Deze groepjes vrijwilligers buigen zich over vorming voor leiding, leefwereldverhalen, spelen en nieuwe publicaties. Zin om mee te denken? Stuur een mailtje naar structuren@scoutsengidsenvlaanderen.be!

PLOEGEN

- kapoenen en zeehondjes
- kabouters en (zee)welpen
- jonggidsen, jongverkenners en scheepsmakkers
- gidsen en (zee)verkenners
- jins en loodsen
- groepsleiding
- akabe
- zingeving
- diversiteit
- technieken
- internationaal
- zeescouting

In de steden Antwerpen, Gent en Brussel is er een stadsondersteuner van Scouts en Gidsen Vlaanderen. Dit is een betaalde kracht die instaat voor ondersteuning van de stadsgroepen, scouts en gidsen vertegenwoordigt in het jeugdbeleid en meewerkt aan projecten in de stad.

CONTACTGEGEVENS

Een vraag over een thema of tak, een idee voor een spel of folder, of zin om mee te werken aan een nieuw product? Heb je nood aan advies van je districtscommissaris of wil je inspiratie delen met andere groepen uit de gouw?

Kijk op www.scoutsengidsenvlaanderen.be/contact voor contactgegevens van je district, gouw, nationale ploegen en commissariaten. Of bel het nationaal secretariaat op 03 231 16 20.

VORMING

Vorming wordt tijdens weekends (bv. Herfstontmoeting), meerdaagse cursussen (bv. Animatorcursus) of bij jou in de buurt (bv. gouwweekendjes) georganiseerd. Wij kunnen (en willen) jou verder wegwijs maken met aanbodjes over o.a. spelen maken, takraden, heimwee, ... Kortom: alles kan, of toch veel! Ga naar www.scoutsengidsenvlaanderen.be/vorming voor meer informatie.

HET VERBONDSCENTRUM

Het grootste deel van het werk in Scouts en Gidsen Vlaanderen (cursus geven, de website maken, vertegenwoordiging enz.) gebeurt door vrijwilligers. Daarnaast werken er een aantal beroepskrachten mee ter ondersteuning en inspiratie van de beweging.

HET NATIONAAL SECRETARIAAT EN DE MEESTE DIENSTEN BEVINDEN ZICH IN:

Scouts en Gidsen Vlaanderen
Wilrijkstraat 45
2140 Antwerpen
telefoon: 03 231 16 20
fax: 03 232 63 92
e-mail: info@scoutsengidsenvlaanderen.be
web: www.scoutsengidsenvlaanderen.be

TREFWOORDENLIJST

ADHD	p21,22
Akabebuddy	p37, 41
Akabeconvent	p47
Akabegroep	p29
Akabetak	p29
Animator	p47
Autismespectrumstoornissen,ASS	p24,25,26
Auditieve beperking	p19
Belofte	p45
Betutteling	p14,37
Buitenlands kamp	p41,42, 43
Diversiteit	p50
District	p67
Downsyndroom	p13
Drank-en druggebruik	p38
Driehoeksmethodiek	p34,35
Epilepsie	p64
Fysieke beperking	p15,16,17, 33
Gilwell	p47,48
Groepenzoeker	p63
Groepsleiding	p61,67
Gouw	p68
Handige Tips	p14,16,17,18,19,20,22,25, 26,36,37,53,54,60,61
Heffen en Tillen	p17
Hersenletsel	p15
Hoofdanimator	p47,48
Hulpmiddelen	p15,16
Inclusieve scoutsgroep	p29, 30
Internationaal	p41, 44, 48
International Day	p44
IQ	p12
Jamboree	p44
Knuffelen	p57
Ledenwerving	p60
Leidingswerving	p61
Leden in leiding	p33,34,35,36,37
Leefwereld	p7

Medicatie	p63
Mentale beperking	p12,13,14, 34
Nesten	p32
Open Kamp	p50
Ouders	p19,25,42,50
Patrouilles	p32
Pictogrammen	p12,14,24,25
Pionieren	p54
Ploeg Akabe	p48
Promomateriaal	p61
Raadsrots	p32
Rolstoelen	p15,16,17
Scouting op maat	p59
Seksualiteit	p57
Syndromen	p13
Technieken	p52,53,54
Tentenkamp	p58
Time-out	p26, 65
Tochttechnieken	p52,53
Totemisatie	p45,46
Trapper	p47,48
Uitstroom	p32
Uitwijker	p50
Verlamming	p15
Verzekeringen	p15
Visgraat	p52
Visuele beperking	p18
Volwassenwerking	p31
Voorzieningen	p65
Vorming	p47,48,69
Vuur	p53
Woede-uitbarsting	p65
Zeescouting	p49
Zingeving	p45

HOPPER

WWW.HOPPER.BE

HOPPER WINKEL Vanuit Scouts en Gidsen Vlaanderen runnen we een eigen winkelketen. In deze winkels vind je alles wat je nodig hebt onderweg met de jeugdbeweging: uniformen, handboeken, tochtgerei, kampeermateriaal, schoenen, geschenken ... Al deze producten worden mens- en milieuvriendelijk verhandeld en aangeboden met een correcte prijs-kwaliteitsverhouding. Wie bij Hopper koopt, steunt scouting.

HOPPER JEUGDVERBLIJVEN Wist je dat Scouts en Gidsen Vlaanderen ook eigen verblijfscentra heeft? Zeven in het Vlaamse groen, ééntje in de stad. Het zijn stuk voor stuk unieke biotopen om te ontdekken en te genieten, te spelen en te kamperen. Ook ideaal voor bosklassen of schooluitstappen.

AALST | ANTWERPEN | GENT | HARELBEKE | LEUVEN | HASSELT | NEW YORK | HERENTALS
ST.-JORIS-WEERT | OVERPELT | WESTMALLE | LOPPEM | DE PINTE | KINROOI

WIJ ZIJN SCOUTS EN GIDSEN, MEISJES EN JONGENS, ELK MET EEN EIGEN VERHAAL. IEDEREEN KAN ERBIJ. **WIJ** GAAN SAMEN OP VERKENNING EN DURVEN TUIMELEN IN HET LEVEN. DE NATUUR IS ONZE TROEF. **WIJ** GELOVEN IN ONSZELF, IN ELKAAR EN IN IETS MEER. **WIJ** SPELEN EEN SPEL DAT NIET LUCHTLEDIG IS, IN VRIJE TIJD DIE NIET VRIJBLIJVEND IS. MET GROOT PLEZIER EN KLEINE DADEN KOMEN **WIJ** OP VOOR ONZE OMGEVING EN VOOR EEN KLEURRIJK VLAANDEREN. ZO DROMEN **WIJ** LUIDOP VAN GELUKKIGE MENSEN IN EEN RECHTVAARDIGE WERELD.